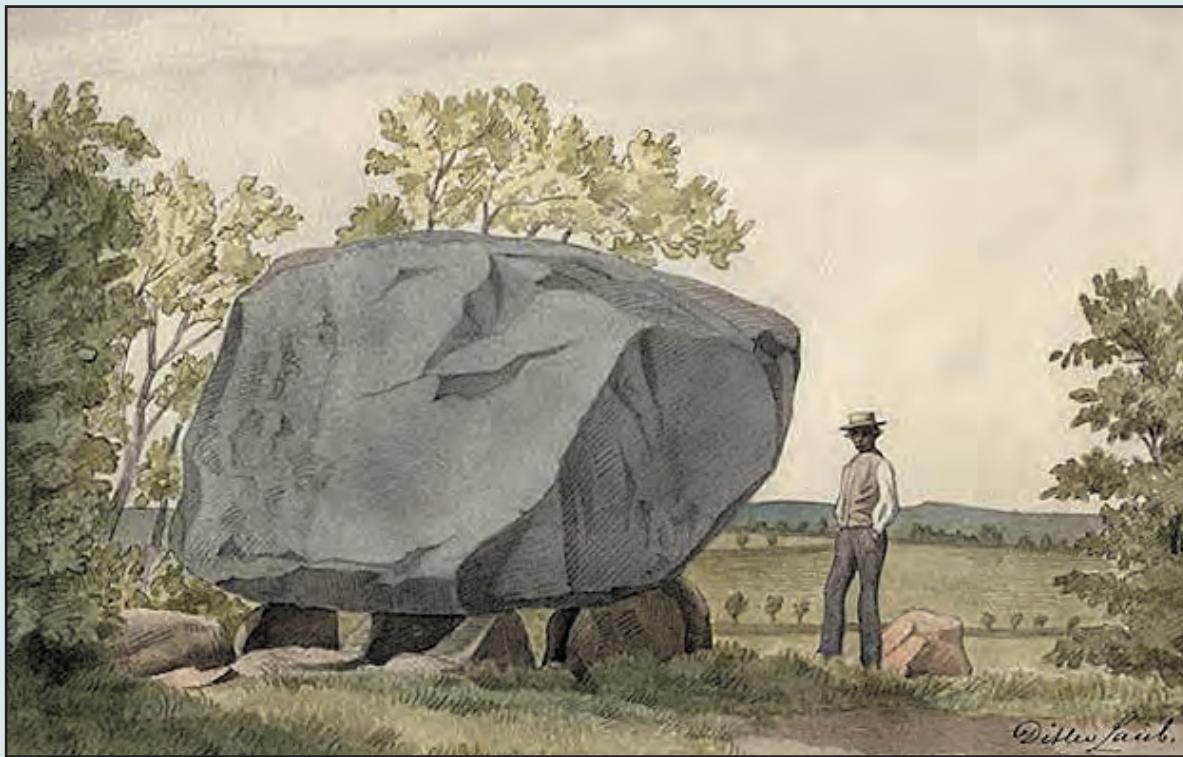


Ørnehøj langdysse

En over 5.000 år gammel stenaldergrav med flot udsigt over Storstrømmen

Velkommen til Ørnehøj - en yderst monumental storstensgrav fra bondestenalderen omkring 3.400 f. Kr. Graven er i dag helt afgravet i forhold til sit oprindelige udseende. Den giver dog stadig et godt indtryk af især de enorme sten, som den såkaldte Trætbægerkultur (4.000 - 2.800 f. Kr.) benyttede til opførelsen af deres fællesgrave. Især den enorme 15-20 tons tunge dæksten over gravkammeret viser stenalderfolkets evner til at håndtere store sten.

Nationalmuseets første beskrivelse er fra 1876 og sidenhen blev Ørnehøj frivillig fredet i år 1900. Graven er ikke undersøgt arkæologisk, og der kendes ingen fund fra den, hvorfor graven må betragtes som plyndret for sten, indhold og medgivne gravgaver forinden.



Akvarel fra Nationalmuseets første registrering af Ørnehøj-langdyssem i 1876. Bemærk at gravkammeret i forhold til nu ser ud til at være omgivet af en del mere af den forsegla høj, som oprindeligt måske næsten helt dækkede kammerets enorme dæksten.

Tegning: Ditlev Laub, 1876 - original på Nationalmuseet.

Ørnehøj er en såkaldt langdysse. Oprindeligt har der sikkert været flere gravkamre, som lå forseglet i en rektangulær høj. Kun det store vestkammer og de væltede randsten, som stod langs højfoden omkring kammeret, er bevaret. Højen blev sikkert afgravet i forbindelse med senere stenhugst fra anlægget og stenene genanvendt til andet byggeri - eksempelvis kirker, broer, veje og jernbaner.

Af de omkring 25.000 storstensgrave, som i løbet af få århundreder blev opført i Danmark, er kun 2.500 mere eller mindre bevaret til i dag. Storstensgrave - de mindre rund- og langdysser og de senere jættestuer med store fælleskamre - var samfundets samlingspladser og markerede sikkert også det lokale territorium.

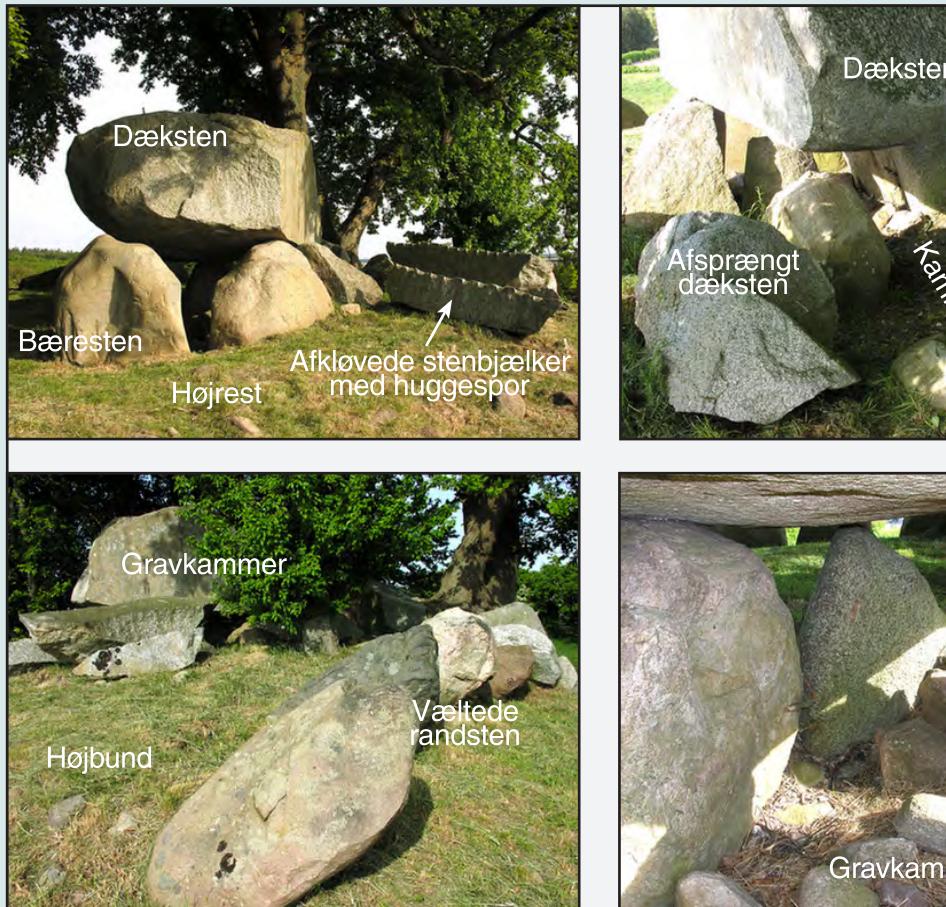


Foto: KulturKonsulenten © 2008

Tusinder af storstensgrave - men kun få ser ud som de var

Ørnehøj-langdyssem er blot en af adskillige storstensgrave som Trætbægerkulturen opførte i området. Før Naturfredningsloven i 1937 blev mange fortidsminder i det åbne land dog sløjet i forbindelse med opdyrkningen, men i gamle skove - for eksempel Vintersbølle og Stensby-skovene mod vest og øst - ses stadig mange.

Langt størstedelen af de 10 % bevarede og nu fredede storstensgrave er ligesom Ørnehøj blot ruiner af fortidens komplekse bygningsværker. Kun undtagelsesvis ligger de forseglet og urørte i de oprindelige høje med såvel skeletrester og gravgaver fra de mange afdøde, der gennem tiden blev gravsat.

Ørnehøj opfylder sikkert de fleste menneskers ofte romantiske billede af stenalderens stendysser, men som det ses på billederne ovenfor - og når du selv går rundt

omkring dyssem - er det altså en stærkt ødelagt ruin af det oprindelige anlæg.

Udefra har den oprindelige grav været en langoval høj på toppen af bakken, som langs fodten var omgivet og markeret af store randsten. Fra småle åbninger mellem to randsten i den sydlige langside ledte lave småle stenbyggede gange frem til langdyssem helt lukkede gravkamre og muligjorde dermed gentagne gravalæggelser.

Storstensgrave blev som regel benyttet adskillige gange. Gamle gravalæggelser måtte vige for nye og blev sammen med medgivne gravgaver (flintekser og lerkar) skubbet til side i gangen eller udenfor. På randstenene udenfor gangen hensatte Trætbægerkulturen mad- og drikofre til de afdøde i de fantastisk flotte og rigt ornamenterede lerkar, som har navngivet perioden.



Ørnehøj Long Barrow

The remains of around 2.500 megalithic graves from the Neolithic period (4.000-1.800 BCE) currently survive in Denmark, but it is estimated that there were once ten times as many. They were all raised by the so-called Funnel Beaker Culture over the course of just a few centuries, from around 3.700 to 3.200 BCE.

The megalithic grave is a result of the settled nature of the agricultural communities that arose as farming gradually replaced hunter-gatherer lifestyles around 4.000 BCE.

Ørnehøj is an excavated long barrow constructed around 3400 BC. Only a small part of what was once no doubt a much-larger, multi-chamber construction still exists: the easternmost of the barrow's burial chambers and its now largely toppled kerb stones, which stood along the base of the mound. The mound was presumably plundered for its stones, for use as building materials. The carved stone beams, with their obvious hack marks, as well as the massive 15 – 20 tonne slabs capping the chamber bear witness to a style of Neolithic stonework that became established for reasons at which we can now only guess.

The barrow was voluntarily protected in 1900, following the National Museum's first visit in 1876, which resulted in the illustrations to the left.



Der Ørnehøj Langdolmen

In Dänemark gibt es Spuren nach etwa 2.500 Megalithgräbern der Jungsteinzeit (4.000-1.800 v.Chr.); man geht jedoch davon aus, dass es ursprünglich zehnmal so viele gab. Alle wurden in den wenigen Jahrhunderten von ca. 3.700 – 3.200 v.Chr. in der sogenannten "Trichterbecherkultur" errichtet.

Das Ganggrab war ein Resultat der nach und nach entstehenden Sesshaftigkeit, als ein Jahrtausende andauerndes Jägerdasein ab ca. 4.000 v. Chr. durch ein Leben als Bauer abgelöst wurde.

Der Ørnehøj ist ein abgetragener Langdolmen, der ca. 3.400 v. Chr. errichtet wurde. Bewahrt sind nur die östliche von sicherlich mehreren Grabkammern, und die zum größten Teil umgefallenen Randsteine, die am Fuß des Hügels entlang standen. Der Hügel wurde wahrscheinlich abgetragen, um die Steine beispielsweise für Bauvorhaben erneut anwenden zu können. Die zurechtgehauenen Steinbalken, die an der Dolmenkammer deutliche Spaltspuren hinterlassen haben, sowie der gespaltene 15 – 20 Tonnen schwere Deckstein über der Kammer, zeigen deutliche Spuren dieser Steinmetztätigkeit, die aus ungeklärten Gründen eingestellt wurde.

Nach dem erstmaligen Besuch des Nationalmuseums 1876, von dem auch die Zeichnung links stammt, wurde der Langdolmen im Jahr 1900 auf freiwilliger Basis unter Denkmalschutz gestellt.



Se mere om Ørnehøj langdysse på www.fortidsmindeguide.dk og www.vordingborg.dk
eller scan QR-koden til højre



VORDINGBORG
KOMMUNE
TLF. 55 36 24 90